

# Wonen met het water

Les

9.30

## MHV

Techniek, Aardrijkskunde, Geschiedenis

**Samenleving**  
Theorie  
Extra  
Praktijk

**S**  
blad

**Bijbehorende lessen:**  
9.30-T

**Nederlanders hebben altijd te maken gehad met overstromingen en hoog water.**

**Hoe overleefden ze dat? En wat hebben ze van dat gevecht geleerd?**



## Terpen

Al duizenden jaren hebben er mensen geleefd in het noorden van ons land.

Bij hoog water vluchtten ze naar hoger gelegen delen. Eb en vloed hoogden het land steeds meer op. Het was erg vruchtbare grond. En ook al liep je land soms onder, voor een boer was het toch de moeite waard om je er te vestigen.

Al gauw maakten de boeren zelf een heuvel en bouwden daar hun huis op. Een **terp**. Zo hoefde je bij hoog water niet weg met je spullen en je vee.

### Verwerkingsopdracht 1

Nodig:

- computer met internettoegang
- a) Ga naar [informatie over terpen](#).
- b) Met welk materiaal werd een terp gemaakt?  
\_\_\_\_\_.
- c) Welke technische hulpmiddelen gebruikten de boeren bij het maken van een terp?  
\_\_\_\_\_.

### Verwerkingsopdracht 2

Nodig:

- computer met internettoegang
- Maak met een serie tekeningen duidelijk hoe een **dorpsterp** ontstond.

### Verwerkingsopdracht 3

Nodig:

- computer met internettoegang
- a) Wanneer waren de terpen niet meer nodig?  
\_\_\_\_\_.
  - b) Waarom waren de terpen niet meer nodig?  
\_\_\_\_\_.
  - c) Wat deed men met de terpen en waarom?  
\_\_\_\_\_, omdat \_\_\_\_\_.
  - d) Welke technische hulpmiddelen gebruikte men bij deze activiteiten? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_.



### Dijken

Toen er veel terpdorpen bij elkaar ontstonden, ging men een dijk om het hele gebied aanleggen.

#### Verwerkingsopdracht 4

Nodig:

- computer met internettoegang
- a) Ga naar de informatie over landschappen
  - b) Wat had de aanleg van dijken met de verspreiding van het christendom te maken?  
\_\_\_\_\_
  - c) Welke invloed had de verspreiding van het christendom op het gebruik van bouwmaterialen? \_\_\_\_\_
  - d) Welke technische middelen gebruikte men in de middeleeuwen voor het aanleggen van dijken? \_\_\_\_\_

### Polders

Met dijken houdt je het water buiten. Een stap verder is het bedijken van ondiepe wateren en dat water vervolgens wegpompen. Zo maak je een polder. Je maakt land waar eerst water was.



#### Verwerkingsopdracht 5

- a) Welke nieuwe technische middelen gebruikte men enkele eeuwen geleden bij het droogmaken van polders? \_\_\_\_\_.
- b) Welke moderne technische middelen gebruikt men nu bij het wegmaken van overtollig water? \_\_\_\_\_.

### We pompen onszelf omlaag

Nederlanders voeren al eeuwenlang strijd tegen het water. Maar die strijd heeft een keerzijde: door het water uit de drassige veengrond te pompen zakt die elk jaar verder omlaag. Je noemt dat **inklinking**.

Duizend jaar geleden lag het land rond Haastrecht bijvoorbeeld 4 meter hoger dan nu!

#### Verwerkingsopdracht 6

Nodig:

- computer met internettoegang
- a) Ga naar het artikel in Trouw.
  - b) Zoek op wat volgens geologen moet worden gedaan tegen verdere inkklinking. \_\_\_\_\_.
  - c) Geef ook redenen waardoor dit waarschijnlijk niet gebeurt. \_\_\_\_\_.

### Toch maar op palen?

Als je het water weer over je land laat stromen, hoogt het slib het land weer op.

#### Verwerkingsopdracht 7

Bedenk manieren om toch in een gebied te kunnen wonen en werken dat regelmatig onder water loopt.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

